

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA

09.12.2024. – 13.12.2024.

ODJELJENJE ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Sarajevo, 16.12.2024. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA

09.12.2024. – 13.12.2024.

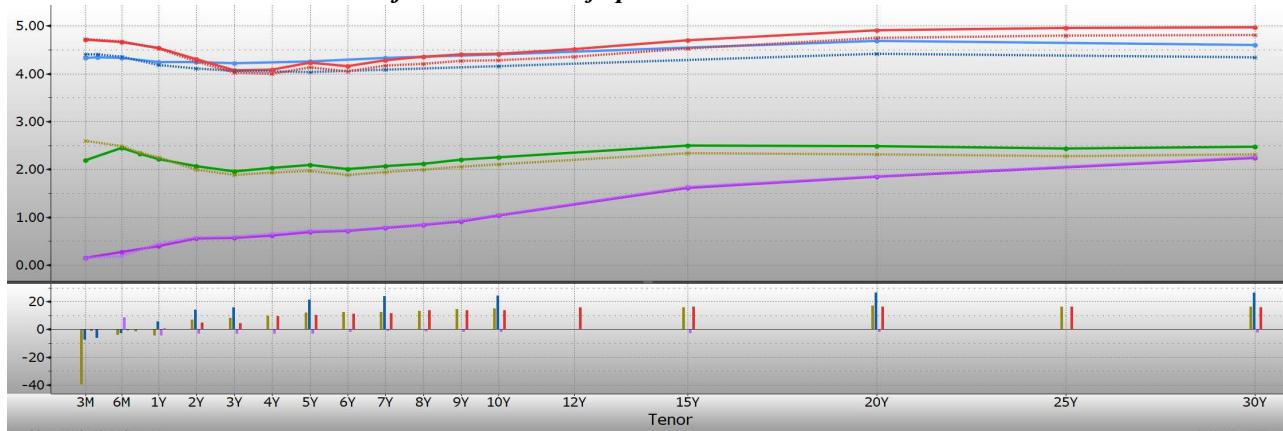
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obaveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan		
	6.12.24	-	13.12.24	6.12.24	-	13.12.24	6.12.24	-	13.12.24
2 godine	2,00	-	2,07	4,10	-	4,24	4,26	-	4,31
5 godina	1,97	-	2,09	4,04	-	4,25	4,13	-	4,24
10 godina	2,11	-	2,26	4,15	-	4,40	4,28	-	4,41

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	6.12.24	-	13.12.24
3 mjeseca	2,679	-	2,243
6 mjeseci	2,490	-	2,450
1 godina	2,269	-	2,227

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obaveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za period od 3 mjeseca do 30 godina na dane 13.12.2024. godine (pune linije) i 06.12.2024. godine (ispukljene linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obaveznica eurozone su u odnosu na prethodnu sedmicu zabilježili rast, posebno na krajnjem dijelu krive. Prinosi njemačkih obaveznica su povećani između 7 i 15 baznih poena, prinosi francuskih obaveznica između 6 i 16 baznih poena, dok su prinosi italijanskih obaveznica povećani između 7 i 20 baznih poena. Tržiste eurozone je bilo relativno mirno do četvrtka, kada je održana sjednica UV ECB. Nakon toga prinosi obaveznica su zabilježili rast. **ECB je, u skladu sa očekivanjima, smanjila sve tri ključne kamatne stope za po 25 baznih poena, pri čemu je kamatna stopa na depozite banaka (DFR) smanjena na nivo od 3,0%.** Na sjednici se raspravljalo i o mogućnosti da smanjenje kamatnih stopa iznosi 50 baznih poena, ali su se članovi usaglasili da 25 baznih poena predstavlja adekvatnu odluku. **Objavljene su i nove prognoze ECB, prema kojima se očekuje sporiji ekonomski rast, kao i manji nivo inflacije u eurozoni, oko ciljanog nivoa od 2% u naredne dvije godine.** Iz ECB je saopšteno da je UV odlučno da osigura održivu stabilizaciju inflacije na ciljanom nivou od 2% (ranije se navodilo: "da se inflacija blagovremeno vratи na ciljni srednjoročni nivo od 2%"). ECB je potvrđila da će obustaviti reinvestiranje obaveznica PEPP portfolija ove godine, što znači da će se bilans ove institucije nastaviti smanjivati. Predsjednica Lagarde je izjavila da se očekuje da se inflacija stabilizuje na nivou oko 2%, čak iako bi mogla vjerovatno fluktuirati u bliskoj

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

budućnosti. Po pitanju budućih promjena monetarne politike, Lagarde je izjavila da su dodatna smanjenja kamatnih stopa izgledna.

	2024. godina	2025. godina	2026. godina	2027. godina
BDP – najnovija prognoza	0,7%	1,1%	1,4%	1,3%
BDP – prognoza iz septembra	0,8%	1,3%	1,5%	-
INFLACIJA – najnovija prognoza	2,4%	2,1%	1,9%	2,1%
Inflacija – prognoza iz septembra	2,5%	2,2%	1,9%	-

Nakon održane sjednice ECB nekoliko članova UV je najavilo dodatna smanjenje kamatnih stopa, a De Galhau je izjavio da se razumnim čine očekivanja investitora o dodatnom smanjenju kamatnih stopa za više od 100 baznih poena. Među onima koji podržavaju dodatna smanjenja bili su Kazaks, Escriva, Holzmann i Reinesch.

Predsjednik Francuske Macron je, kao što je ranije najavio, u petak imenovao premijera zemlje. Novi premijer je Francois Bayrou, centrista, čiji će prvi zadatak biti da revidira fiskalne planove kako bi barem implicitno dobio podršku Macronovih političkih protivnika. **Agencija za dodjelu rejtinga Moody's je smanjila dugoročni rejting Francuske za jednu stepenicu na Aa3 sa Aa2**, zbog očekivanja nekoliko godina "značajno oslabljenih" javnih finansija, što povećava pritisak na nove lidere da kontrolišu rastući deficit. Navedeni rejting predstavlja ekvivalent rejtinga koji Francuskoj dodjeljuju agencije Fitch i S&P (AA-). Deutsche Bundesbank je smanjila prognoze ekonomskog rasta Njemačke, prema kojima će zemlja ove godine zabilježiti kontrakciju od 0,2% (u junu je očekivano +0,3%), a u narednoj godini jedva zabilježiti blagi rast od 0,2% (u junu očekivano +1,1%), uz napomenu da bi mogla biti zabilježena i kontrakcija ukoliko se materijalizuju najavljenе tarife iz SAD. Dugoročnije prognoze rasta BDP-a su također slabe, te se u 2026. i 2027. godini očekuje rast od 0,8% i 0,9%, respektivno.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. Br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Sentix indeks povjerenja investitora – EZ	DEC	-12,3	-17,5
2.	Industrijska proizvodnja – EZ (G/G)	OKT	-1,9%	-1,2%
3.	Industrijska proizvodnja – Italija (G/G)	OKT	-3,5%	-3,6%
4.	Industrijska proizvodnja – Austrija (G/G)	OKT	-	-1,3%
5.	Industrijska proizvodnja – Finska (G/G)	OKT	-	0,6%
6.	Industrijska proizvodnja – Irska (G/G)	OKT	-	16,3%
7.	Industrijska proizvodnja – Grčka (G/G)	OKT	-	-2,9%
8.	Industrijske prodaje – Holandija (G/G)	OKT	-	-0,6%
9.	Prerađivačka proizvodnja – Holandija (G/G)	OKT	-	-2,5%
10.	Trgovinski bilans – Njemačka (u milijardama EUR)	OKT	15,7	13,4
11.	Bilans tekućeg računa – Njemačka (u milijardama EUR)	OKT	-	12,5
12.	Stopa inflacije – Njemačka (final.)	NOV	2,4%	2,4%
13.	Stopa inflacije – Francuska (final.)	NOV	1,7%	1,7%
14.	Stopa inflacije – Holandija (final.)	NOV	3,8%	3,8%
15.	Stopa inflacije – Španija (final.)	NOV	2,4%	2,4%
16.	Stopa inflacije – Portugal (final.)	NOV	2,7%	2,7%
17.	Stopa inflacije – Irska (final.)	NOV	0,5%	0,5%
18.	Stopa inflacije – Grčka	NOV	-	3,0%
19.	Stopa nezaposlenosti – Italija (Q/Q)	III kvartal	-	6,1%
				6,7%

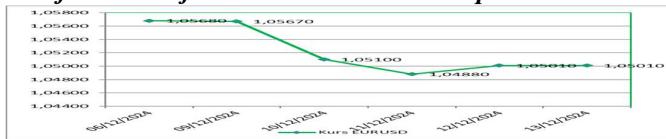
SAD

Prinosi američkih državnih obaveznica su tokom protekle sedmice zabilježili rast duž cijele krive. Na rast prinosa uticalo je objavljanje stope inflacije za novembar, koja je ukazala na nastavak inflatornih pritisaka (povećana na 2,7% sa prethodnih 2,6%). Također, veći rast cijena u proizvođačkom sektoru u odnosu na očekivanja je podstakao rast prinosa američkih državnih obaveznica. Fokus investitora je na sjednici FOMC-a koja se održava 18. decembra, a preovladavaju očekivanja o smanjenju referentne kamatne stope za 25 baznih poena. Istovremeno, većina analitičara očekuje da će Fed početkom naredne godine pauzirati sa smanjenjem kamatnih stopa. Prema podacima koje je objavio Fed iz Njujorka, inflatorna očekivanja u novembru su povećana, pa se prognozira da će stopa inflacije u narednoj godini iznositi 3%, u naredne tri godine 2,6%, a u narednih pet godina 2,9%. Ministrica finansija SAD Yellen izrazila je nadu da će sljedeća administracija platiti svako produženje smanjenja poreza, upozoravajući da bi zadržavanje svih Trumpovih smanjenja poreza predstavljalo ozbiljan fiskalni udarac. Naglasila je potrebu rješavanja fiskalnih izgleda i smanjenja deficit-a. Yellen je, također, izjavila da nijedna valuta ne može parirati dolaru, kojeg podržava snažna američka ekonomija. Yellen smatra da valute trebaju biti tržišno odredene, uz intervenciju samo u slučajevima ekstremne volatilnosti, dodajući da SAD snažno reaguju na manipulaciju valutama od strane drugih zemalja.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa inflacije (G/G)	NOV	2,7%	2,7%
2.	Temeljna inflacija (G/G)	NOV	3,3%	3,3%
3.	Indeks proizvođačkih cijena (G/G)	NOV	2,6%	3,0%
4.	Indeks cijena uvezenih dobara (G/G)	NOV	1,0%	1,3%
5.	Indeks cijena izvezenih dobara (G/G)	NOV	0,3%	0,8%
6.	Broj zahtjeva za hipotekarne kredite	6. dec	-	5,4%
7.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	7. dec	220.000	242.000
8.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	30. nov	1.877.000	1.886.000

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio pad sa nivoa od 1,0568 na nivo od 1,0501.

VELIKA BRITANIJA

BoE je najavila planove za povećanje likvidnosti banaka povećanjem dostupnih rezervi putem aukcija indeksiranih dugoročnih repo transakcija sa 25 milijardi GBP na najmanje 30 milijardi GBP. Cilj ovog poteza je da spriječi manjak novca u budućnosti koji bi mogao biti izazvan smanjivanjem bilansa BoE. Reeves je tokom posjete Briselu pozvala EU da ukloni nepotrebne trgovinske barijere kako bi se povećao ekonomski rast. Prema izvještaju KPMG i S&P Global, indeks stalnih plata je blago povećan u novembru na 52,6 poena sa 52,5, što je iznad graničnog nivoa od 50,0 poena i ukazuje na ekspanziju, kao i indeks stalno zaposlenih radnika, koji je u istom mjesecu povećan na 59,8 poena sa 59,1 iz oktobra. Smanjen je broj oglasa za posao, a to signalizuje slabljenje tržišta rada. Brisel savjetuje da se Velikoj Britaniji ne omogućava dublji pristup tržišima električne energije u EU. Evropska komisija navodi da to što Velika Britanija nije dio jedinstvenog tržišta EU ograničava mogućnosti u vezi sa ovim pitanjem i nije u skladu sa smjernicama Evropskog savjeta. Očekivanja tržišta u vezi sa odlukom BoE o kamatnim stopama na predstojećem sastanku također će uticati na kretanje vrijednosti GBP, a očekuje se da će zvaničnici odlučiti da kamatne stope zadrže na istom nivou (4,75%). Investitori očekuju smanjenje kamatne stope BoE za 75 baznih poena do kraja sljedeće godine. Prema istraživanju Bloomberga, očekuje se da će rast BDP-a na kraju IV kvartala ove godine iznositi 1,6% na godišnjem nivou, dok se za prvi kvartal 2025. godine očekuje rast od 1,3% na godišnjem nivou. Ekonomisti očekuju nivo inflacije od 2,5% u 2024. godini, isto kao i u prethodnom istraživanju, dok se za

2025. godinu očekuje povećanje na nivo od 2,5%, nakon prethodnih prognoza (2,3%). Vjerovatnoća recesije u narednih 12 mjeseci trenutno iznosi 30%. Povećani troškovi za državno osiguranje, minimalna povećanja plata i uvozne provjere uvedene nakon Brexit-a će izazvati rast cijena. BoE predviđa da će prosječna inflacija cijena hrane iznositi 1,1% tokom narednih 6 mjeseci, a da će ukupna inflacija u 2025. godini biti na nivou 2,75%.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	RICS bilans cijena kuća	NOV	19%	25%
2.	GfK indeks povjerenja potrošača	DEC	-18	-17
3.	BDP (M/M)	OKT	0,1%	-0,1%
4.	Industrijska proizvodnja (G/G)	OKT	0,2%	-0,7%
5.	Prerađivačka proizvodnja (G/G)	OKT	0,9%	0,0%
6.	Indeks usluga (M/M)	OKT	0,1%	0,0%
7.	Output građevinskog sektora (G/G)	OKT	0,0%	-0,7%
8.	Trgovinski bilans (u milionima GBP)	OKT	-3.500	-3.718
				-3.462

Tokom protekle sedmice GBP je deprecirala u odnosu na EUR, pa je kurs EURGBP zabilježio rast sa nivoa od 0,82932 na nivo od 0,83223. GBP je deprecirala i u odnosu na USD, pa je kurs GBPUSD smanjen sa nivoa od 1,2744 na nivo od 1,2619.

JAPAN

Bloomberg je objavio da su analitičari primijetili da se JPY suočava sa novim izazovima jer će BoJ možda odložiti povećanja kamatnih stopa do marta ili kasnije, kako bi sagledali i trendove pregovora o povećanju plata u proljeće 2025. godine. Iako neki ekonomisti predviđaju povećanje kamatnih stopa uskoro, vjerovatnoća za to je smanjena. Analitičari primjećuju i da odgađanja ovih povećanja mogu uzrokovati sumnju u sposobnost BoJ da poveća kamatne stope, zbog čega se javlja rizik da se kurs USDJPY vrati na visoke nivoe oko 150. Donji dom japanskog parlamenta je prenio dodatni budžet od 13,9 biliona JPY (91 milijarda USD) na paket ekonomskog stimulansa premijera Ishibe. Budžet, koji je Kabinet inicijalno odobrio, revidiran je kako bi uključio zahtjeve opozicije i to je prva takva revizija u posljednjih 28 godina. Nagashima, savjetnik premijera Ishibe za državnu sigurnost, izjavio je u intervjuu za Bloomberg da je tokom nedavne posjete SAD imao diskusije u vezi sa tarifama sa članovima Trumpovog tima. On je došao do zaključka da Japan mora biti spremna za Trumpovo provođenje planova. Uprkos niskoj kamatnoj stopi u Japanu od 0,25%, nivo inflacije je sličan onome u SAD i Evropi. Hiroshi smatra da se nominalna neutralna kamatna stopa Japana kreće oko 1% i savjetuje povećanje kamatnih stopa, dok je to moguće kako bi se napravilo prostora za buduće smanjenje ukoliko bude potrebno. On upozorava da bi održavanje trenutne niske kamatne stope moglo ograničiti sposobnost BoJ da odgovori na ekonomsko slabljenje. Predsjednik Unije radnika metalne industrije, Kaneko, pozvao je Vladu da ubrza povećanje plata, te izrazio zabrinutost zbog preuranjenih poteza zaoštravanja monetarne politike BoJ. Japanski investitori su prodali akcije u novembru u vrijednosti od 1,22 biliona JPY, što je drugi mjesec uzastopne neto prodaje, uslijed snažnih globalnih povrata na akcije, posebno u SAD. Premijer Ishiba je naglasio da Japan još uvjek nije izšao iz deflacijske, te istakao važnost stabilnih deviznih tržišta.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	BDP sveden na godišnji nivo (final.)	III kvartal	0,9%	1,2%
2.	Bilans tekućeg računa (u mlrd. JPY)	OKT	2.347,1	2.456,9
3.	Trgovinski bilans	OKT	-295,0	-155,7
4.	Monetarni agregat M2 (G/G)	NOV	-	1,2%
5.	Monetarni agregat M3 (G/G)	NOV	-	0,7%
6.	Porudžbine mašinskih alata (G/G) (prelim.)	NOV	-	3,0%
7.	PPI Indeks proizvođačkih cijena	NOV	3,4%	3,7%
				3,6%

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast sa nivoa od 158,55 na nivo od 161,37. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa nivoa 150,00 na nivo od 153,65.

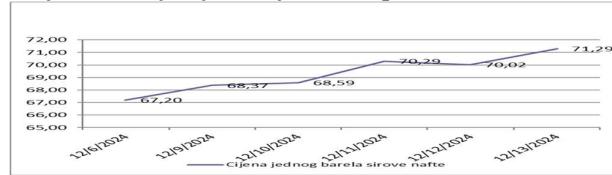
NAFTA I ZLATO

Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak je iznosila 67,20 USD (63,59 EUR). Protekle sedmice cijena nafte je imala tendenciju rasta (izuzev četvrtka). Početkom sedmice je cijena ovog energenta povećana zbog poteza Kine usmjerenih ka stimulativnoj monetarnoj politici usmjerenoj ka podsticanju ekonomskog rasta. Politička neizvjesnost u Siriji također je podržala rast cijene nafte. Nakon što se u utorak kretala u uskom rasponu, cijena nafte je u srijedu zabilježila priličan rast (skoro 2,5%), podstaknut očekivanjima potencijalnih novih američkih naftnih sankcija Rusiji. U četvrtak je blago smanjena jer je prognoza o višku ponude na tržištu nafte nadoknadila optimizam koji proizlazi iz sve većih očekivanja smanjenja kamatnih stopa u SAD. I u petak je cijena ovog energenta bilježila rast podstaknut strahom od nedostatka ponude zbog geopolitičkih tenzija i nadom u oporavak potražnje iz Kine.

Prema podacima koje je objavila EIA, globalna potrošnja nafte bi trebalo da premaši proizvodnju za 100.000 barela dnevno 2025. godine, što je niže u odnosu na prognozu viška potrošnje od 300.000 barela dnevno prošlog mjeseca. S druge strane, IEA predviđa dobro snabdjeveno tržište nafte 2025. godine, uprkos tome što OPEC+ produžava smanjenje ponude i predviđa veću potražnju. IEA je povećala prognozu rasta potražnje za naftom za 2025. godinu na 1,1 milion barela dnevno, podstaknuta stimulativnim mjerama Kine. Očekuje se da će zemlje koje nisu članice OPEC+ sljedeće godine povećati ponudu za 1,5 miliona barela dnevno. OPEC je napravio najveće smanjenje u odnosu na prognozu globalne potražnje nafte za 2024. godinu. Značajno je smanjio prognozu globalne potražnje nafte za ovu godinu na 1,61 milion barela dnevno sa 1,82 miliona barela dnevno, te je smanjio prognozu za 2025. godinu na 1,45 miliona barela sa 1,54 miliona barela dnevno.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 71,29 USD (67,89 EUR), što predstavlja rast od 6,09% na sedmičnom nivou.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.633,37 USD (2.491,83 EUR).

Do sredine sedmice cijena zlata je bilježila rast, nakon čega se do kraja sedmice kretala u suprotnom smjeru. Početkom sedmice cijena zlata je povećana pod uticajem vijesti da je Centralna banka Kine nakon višemesečne pauze nastavila sa kupovinama ovog plemenitog metala. Ovaj potez naglašava napore Kine da diverzificiše devizne rezerve i zaštiti ih od deprecijacije valute. Osim toga, geopolitička nestabilnost na Bliskom istoku, posebno kolaps sirijskog vladajućeg režima, povećala je potražnju za zlatom. Cijena ovog plemenitog metala nastavila je bilježiti rast tokom trgovanja u utorak i srijedu, s obzirom na to da je objavljivanje podataka o inflaciji u SAD pojačalo očekivanja o nastavku smanjenja kamatnih stopa od strane Feda. U četvrtak je cijena zlata smanjena pod uticajem rasta prinosa američkih državnih obaveznica, a nakon objavljivanja podataka o cijenama u proizvođačkom sektoru u SAD. Rast prinosa američkih državnih obaveznica u petak, nakon objavljivanja podataka o cijenama uvoznih i izvoznih dobara, se odrazio na dalje smanjenje cijene zlata.

WGC je objavio izvještaj o izgledima za 2025. godinu u kojem je istaknuto da bi Trumpov drugi mandat mogao utjecati na globalnu ekonomiju, s potencijalnim trgovinskim ratovima i inflacijom, koji utiču na rast. WGC očekuje skroman rast cijene zlata u 2025. godini, pod utjecajem ekomske ekspanzije, rizika i neizvjesnosti, oportunitetnog troška i zamaha. Kina i Indija, ključna tržišta zlata, značajno će uticati na potražnju, dok centralne banke, neto kupci posljednjih skoro 15 godina, nastavljaju podržavati cijenu ovog plemenitog metala. Zaključak je da se očekuje da će Fedovo očekivano smanjenje kamatnih stopa i globalni ekonomski uslovi oblikovati performanse zlata u narednom periodu.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.648,23 USD (2.521,88 EUR), što predstavlja rast od 0,56% na sedmičnom nivou.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

